

Anul al XIII-lea No. 23. — Duminică 1 Noiembrie 1892

SUMARUL

- Lin viața de București* . . . . . de A. C. Șor
Zaira, tragedie de Voltaire, trad. „ Th. M. Stoenuescu
Scrisoarea a 8-a. (La Roma). . . „ Col. G. Boteanu
Bulet.n de Invitare, monolog trad. „ [Rădulescu-Niger
Sfinzul, nuvelă. . . . . „ Nocturna
Remușcare, poezie. . . . . „ Th. M. Stoenuescu
Stroe Corbeanul. . . . . „ Al. Lăzărescu (L)
Țiganul la Iarmaroc, anecdotă „ Adrian Millan
Vulturul, poezie . . . . . „ Th. M. Stoenuescu
Proprietate Literară. . . . . „ A. B. C.

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 20 Lei
 Pe 6 luni . . . 10 „
 Pe 3 luni . . . 5 „

Cine primește două numere consecutive din „Revista Literară“ se consideră ca abonat; prin urmare este rugat a înainta costul abonării la administrațiune. Persoanele care nu doresc a se abona, sunt rugate a înapoia numerile imediat la primire; căci la cas contrariu li se va pretinde plata lor.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:

12, Strada Academiei, 12

— BUCUREȘTI —

→ Un număr: 50 Bani ←

NOUTAȚI MINUNATE

**Jocuri de fizică și de prestidigitatiune, Farse, Chestiuni, Bijuterii
Insuflețite, Articole surprinzătoare și de utilitate, etc. etc.**

— A se arăta la comandă numărul de ordine al fiecărui obiect —

Aparat fotografic Universal. Reușită garantată.—Acest aparat, mai mare și mai perfecționat ca cel anunțat pe pagina penultimă a acestei coperte, este o adevărată minune prin ingeniositatea și ușurința cu care produce foarte frumoase fotografii, în mărime de 5 centimetre pe 4. — Este foarte util nu numai amatorilor care voesc să și fotografieze familia, dar devine indispensabil călătorilor, pentru fotografierea pozițiilor frumoase; procurorilor, judecătorilor de instrucție și șefilor de poliție care pot fotografia cu acest aparat figurile criminalilor, și mai ales doctorilor de spitale care în unele cazuri obișnuiesc a fotografia pe bolnavi.

Recomandăm acest aparat ca foarte bun, lucrând foarte lesne și cu rezultat sigur. — Prețul unui aparat cu instrucția, cu materialul necesar pentru a lucra de mai multe ori și cu toate accesoriile lui, este numai 12 lei.

Comandele se fac prin administrația „Revistei Literare“, care le expediază pe ori-ce adresă, în timp de 12 zile.

1). **Ghicitorul minunat.** Un nou joc magic, care ghicește vârsta ori-cărei persoane. Prețul 50 bani.

3). **Globulele Naibeî,** exalând un miros insuportabil, lăsându-le să cadă pe parchetul unei odăi. Un mijloc foarte bun de a goni din casă mosafirii nepoștiți. Cutia 1 leu.

3). **Globulele parfumate,** exalează un miros foarte plăcut. Foarte bune pentru a parfuma odăile. Cutia 1 leu 50 bani.

4). **Pastilele Seraiului,** care, când ard, parfumează și îmbalsămează odaia 1 cutie 75 b.

5). **Sășeul Parfumat.** O mică perniță care se poate purta în buzunar și care înlocuiește parfumul cel mai fin. Bucata 50 bani.

24). **Preparatul misterios,** pentru a tăia bețivilor pofta de băut. Unge buzele pabarului cu acest preparat și dă să bea dintr'ensul persoanei căreia vrei să'i piară pofta de băut. Cutia 75 bani.

28) **Șopârla agățătoare.** de cauciuc, foarte bine imitată. Spaima cucoanelor, 2 lei.

32). **Șoarecele mișcător,** se mișcă printr'un sistem invizibil. Imitează perfect un șoarece viu. 1 leu.

51). **Moș Burtă.** Un stimabil bătrân de metal, așezat într'o poziție critică și care re-

simte efectul unor hapuri foarte drastice. Foarte comic. 2 lei.

52). **Leica Idem.** Același sistem. 3 lei.

53). **Hapuri** pentru „Moș Burtă“ și „Leica Idem.“ Duzina 50 bani.

66) **Ac de cravată,** aruncând parfum, 2 lei

67). **Broșă de damă,** aruncând parfum, 3 l.

69). **Țigaretă asvêrlind apă.** Cu aceasta poți să stingi țigara aceluia care îți cere să și aprinză pe a sa. 2 lei.

71). **Șopârlă asvêrlind apă.** Această șopârlă pe lângă că inspiră frică, mai are și calitatea de a stropi cu apă pe cine o va atinge. 2 lei 50 bani.

72). **Broască asvêrlind apă.** O ți în mână și o arăți cui-va, apăsând pe un resort, îl stropești cu apă sau cu parfum 1 leu 50 b.

76). **Țignă cu surpriză,** aruncând pudră în obrazul aceluia care suflă într'ensul. 2 lei.

80). **Diapazon cu surpriză.** Acest diapazon dă pe la foarte just, dar în același timp aruncă pudră în fața cui își pleacă urechia să l' asculte. 2 lei.

81). **Cuțiuța mușcătoare.** Dă cui-va această cutie cu scop d'ași măsura lungimea degetelor. Fă'i să și bage degetul între cele două extremități ale tubului, care'l va strânge așa de tare că nu va putea să și tragă degetul înapoi. 80 bani.

85). **Panglica fantastică.** Cu ajutorul acestui mic ruloș poți uimi o adunare întreagă. Prefă-te că suferi de o teribilă durere internă. Apoi, bagă sub limbă acest ruloș și apucând căpătâiul trage afară. Ve'i scoate din gură mai mult de 20 metre de panglică de toate colorile. Bucata 50 bani.

86). **Roata fantastică,** conținând o sută de metri de panglică. O introduci într'o pălărie și, pentru mirarea tuturilor, poți să scoți afară o mare cantitate de panglică. 1 leu 50 bani.

91). **Nas de ceară,** lipindu-se pe nas îți schimbă grozav figura, făcându-te urât ca dracu. 1 leu 50 bani.

92). **Mustăți false.** 2 lei.

93). **Barbă falsă.** 5 lei.

94). **Favorite false.** 5 lei.

96). **Pumnalul omoritor.** Spui cui-va că voești să te omori. Ridici pumnalul, te lovești în inimă.. dar fierul intră în mâner, având aparența că și-a intrat în corp. 4 lei.

97). *Mama!* O cutiuță misterioasă pronunțând foarte distinct cuvântul „mamă!” Acest strigăt de copil eșind din buzunar, pune pe toți în mirare neștiind de unde vine. 1 bucată 3 lei.

99). *Miorlăitorul!* Acelaș aparat, imitând perfect miorlăitul pisicii. 1 bucată 3 lei.

112). *Hârtie magică.* Această hârtie e astfel preparată că se întrebuințează la o mulțime de combinații curioase. Dacă oferi cui-va o țigară făcută cu această hârtie, imediat la apropierea chibritului, hârtia dispăre ca prin minune, lăsând pe fumător cu tutunul pe buze. Păcăleală foarte hazlie. Prețul unui pachet 50 bani.

113). *Tabachera minunată.* Oferă cui-va o țigară din această tabacheră; dar țigările dispar și în loc ese o nutră neplăcută. Lei 2,50.

116). *Chibritelnița secretă.* Acel care nu 'i cunoaște secretul apasă pe un buton, vrând s'o deschiză, dar vai! un ac năpraznic îl înțepă. 4 lei.

145). *Cutie Dracului.*—Această cutie par'că ar fi de la cofetărie. O trimiți cui-va în chip de dar; însă când o deschide, sare dinăuntru un drac. 2,50.

148). *Cutie de domino,* când o deschizi sare dinăuntru un șoarece. Foarte bună păcăleală pentru cucoanele care obicinuesc să joace domino. 1 leu.

305). *Praful Na'areth.* Umpli un pahar cu apă și pariezi cu cine-va că poți să bagi într'ensul, fie un deget, fie ori-ce alt obiect, fără să se ude. Pui câte-va degete de praf d'asupra apei, și poți apoi să bagi în apă or ce, fără să se ude. O cutie 50 bani.

307). *Magnetul lui Lucifer.*—Iei un pahar, îl acoperi c'o farfurie și fumezi o țigară la distanță. După o jumătate minut, fumul de la țigară va trece în pahar. Cutia 1 leu.

308). *Praful lui Belzebuth,* cu care se poate face artificialmente plante, arbori, stânci, peșteri și altele. O cutie 50 bani.

311). *Praful Farfadet,* frecându-ți cu acest praf mâna, fața, părul, etc., pot să te expui la flacăre, fără să te frigă cătuși de puțin. Cutia 1 leu.

358). *Oglinda minunată,* arată pe ori-cine de-o sută de ori mai frumos decât este. Bucata 2 lei.

366). *Sula magică.*—Cu această sulă te poți preface că 'ți găurești falca, fruntea, nasul, fără să lase însă nici un semn pe unde a trecut. Prețul 2 lei.

371). *Scândurica hoată.* Așezând o monetă pe dânsa, poți face să dispără și să reapară după voie. Bucata lei 2.

372). *Butoiășul magic.* Introduci o monetă în butoiăș și nimeni nu poate s'o mai scoată, dacă nu 'i știe secretul. Lei 1,50.

373). *Zarul.*—Jucând cu acest zar ești sigur că o să iasă punctele ce dorești. Bucata 3 lei.

384). *Cuiul Satanei.* Cu acest cui îți străpungi degetul fără să iasă sânge. Bucata 60 bani.

387). *Tava cămătarului.* Pui pe acest taler câte-va monete, apoi le restorni pe o farfurie saū în palma cui va. Pentru mirarea tutulor, monetele sunt de două ori mai multe de cât ai pus. Bucata 2 lei.

397). *Cuțitul magic.* Cu acest cuțit poți să 'ți tai mâna fără să iasă sânge. Bucata lei 4,50.

405). *Privighetoare americană.*—Cu acest mic instrument poți imita foarte lesne cântecul tutulor paserilor. Cutiuța cu 5 privighetori: 1 leu și 25 bani.

412). *Pâlnie miraculoasă.* Din acest vas poți face să curgă apă saū vin, după ce, cu toate astea, ai arătat că în vas nu era nimic. 2 lei.

420). *Găurește limba.* Un mic instrument cu care 'ți poți găuri limba fără să 'ți faci nici un rău: 1 leu.

421). *Placa vorbitoare.* Arăți o placă de școală pe care nu e scris nimic. O pui pe masă cu fața în jos. Pune pe cine-va să 'ți facă o întrebare, și răspunsul d-tale se va găsi scris pe placă fără s'o mai fi atins. 2 lei.

466). *Globul cu batista.* Arde în acest glob o batistă. Peste puțin o veți scoate intactă. 7 lei.

467). *Scamatorul.* Un mic aparat invizibil cu care poți face să dispără obiecte ca, inele, bijuterii, monede, etc. 1 leu.

471). *Fântâni luminoase.* Lumea care a fost la expoziția din Paris n'a uitat încă impresiunea ce i-a produs Fântânile Luminoase. Dar de ce tocmai la Paris? Cine n'a văzut de 10 Mai în București, Fântânele luminoase de la Cișmegiu? Aceia însă care nu le-au văzut nici odată saū care ar dori să le mai vadă în miniatură, și le pot face singuri în mic, tot așa de reale și de frumoase ca în mare.—Aparatul complet cu toate necesariile și instrucție. 4,50.

473). *Tabachera secretă.* Această tabacheră de nikel este foarte trebuincioasă fumătorilor care sunt asaltați zilnic de prietenii care n'au nici odată tutun. Incape într'ênsa un pachet de țigări, care dispar imediat ce deschizi tabachera, așa în cât poți să o prezinți cui-va goală, dacă nu vrei să 'i dai o țigară. 3 lei.

Chestiuni.—Aceste chestiuni constau în niște obiecte de metal saū de carton, construite într'un mod așa de complicat că nu le poți deslega fără oare-care pătrundere și dibăcie.

902). *Chestiunea Turn. Eifel,* cu instr. 1 Leu

903). *Chestiunea delicată,* cu explicație 1 „

906). *Chestiunea disolvărei* . . . . . 50 B.

908). *Deșteaptă copilul care doarme.*

Copilul deschide ochii dacă 'ți carto-

nul într'o poziție anumită . . . . . 50 „

909). *Chestiunea nevestei și a sócrei.* 50 „

910). *Chestiunea celor trei găște.* . 50 „

1000. *Magnetul*. Atrage obiectele chiar printr'o farfurie. 1 leu.

1010). *Cerneală invizibilă*, pentru corespondență secretă. Tot ce se scrie cu această cerneală nu se poate citi de cât după ce se încălzește hârtia. O sticlă 80 bani.

1062). *Bilet de bancă volatil*. Un bilet de bancă Elvețian. Il dai cui-va să 'l observe, zicându-î că e valabil. Apropii de dânsul vârful unei țigări aprinse și biletul dispăre imediat. 1 leu și 25 bani.

1109). *Păcăliitorul*. O jucărie care înțeapă degetul cui nu știe să o deschiză.—25 bani.

1111). *Seringa dracului*. Dupe ce o umpli cu apă, o dai cui-va ca să stropească; se produce însă efectul contrariu și apa sărind îndărăt stropește pe experimentator. Foarte hazlie păcăleală. 1.50.

1151). *Chipuri transparente*. Figuri colorate, schimbându-și aspectul când le privești în lumină. Cinci chipuri 50 bani.

1200). *Bijuterii însușite și cântătoare* (excelente pentru cadouri).—Aceste bijuterii, având forma unor elegante ace de cravată pentru domni, sau de frumoase broșe pentru doamne, prevăzute fie-care cu câte un mecanism surprinzător, au proprietatea de a face diferite mișcări sau de a cânta, de a lătra, etc.—Au fost mult admirate la expozițiunea din Paris.—Persoanele care poartă aceste ace de cravată sau broșe, pot produce o adevărată senzație în mijlocul cunoscuților și a cercurilor ce frecventează.

Un ac de cravată cu o pasăre cântătoare . . .	4 lei
" " " cu o moară ce se învârteste. . .	4 "
" " " cu cocoș cântător.	5 "
" " " cu câpeț lătrător	5 "
" " " cu cap de mort roșcând tălcele . . .	5 "
O broșă de damă cu pasăre cântătoare . . .	8 "
" " " cu moară învârtitoare	8 "
" " " cu pasăre cântând tare	8 "

1220). *Evantaliul magic*. Acest evantaliu se poate sfărâma și drege la loc după voință și imediat, sub ochii spectatorilor. Lei 4.50.

1221). *Articole japoneze*. Mică bibelouri japoneze, foarte decorative, servind la împodobirea etajerelor. O serie întreagă compusă din șase bucăți: 1] o cutiuță; 2) Un pelican japonez; 3] O umbreluță minusculă japoneză; 4) un șoricel japonez; 5] un evantaliu; 6) o pasăre fantastică. 1.75.

1231). *Lanterna de buțunar* cu cutie pentru chibrituri. Foarte bună pentru timpul nopții. 6 lei.

1233). *Stereoscopul*. Privind pe cine-va cu acest stereoscop, îl vezi preschimbat în caricatură. Lei 3.50.

Toate aceste obiecte se pot comanda prin Administrația Revistei Literare, strada Academiei No. 12, București, trimițându-se costul priu mandat poștal și arătându-se adresa cât mai clară, la care se vor expedia: comenzile mai mari de 10 lei în timp de 12 zile de la primirea banilor, iar cele mai mici în timp de 15 zile.

Pentru port și pentru vamă la comanda de 10 lei în sus, nu se plătește nimic, fiind în sarcina fabricantului, care a prevăzut deja aceste taxe în prețul fie-cărui obiect. Pentru fie-care comandă mai mică de 10 lei se va adăoga plata transportului: 1 leu și 35 bani, vama — plătindu-se de administrație.

1235). *Portmoneul cu secret*. Acest portmoneu nu se poate deschide de cât de stăpânul său, care-î cunoaște secretul. E foarte sigur pentru persoanele care au servitori obicinuți să fure în fie-care zi câte câți-va lei de la stăpânii lor.

Prețul: 3 lei 50 bani.

1238). *Baston de buțunar*, putând a se strânge până la scurtime de 10 centimetri, într'o cutiuță nichelată. Foarte comod pentru locurile unde trebuie să intri fără baston. Se poate scurta și lungi după voe, e destul să'l ții orizontal cu mâna stângă și cu cea dreaptă să'l răsucești, puindu-î apoi mânerul și întorcându'l până ce intră în el însuși. Prețul 5 lei.

1243). *Ochi la spate*. Cu acest binoclu minunat, poți să vezi tot ce se petrece la spatele tău. 2 lei.

1247). *Condeiu înepuisabil*. Acest toc cu penița lui, conține în interior un rezervoriu cu cerneală pentru 6 luni, cu toate că tocul nu este mai mare ca cele obicinuite. După șase luni se poate umple la loc cu cerneală. Il recomandăm cu deosebire călătorilor doctorilor, advocaților, elevilor care copiază cursurile profesorilor și în genere tuturor persoanelor care scriu mult și vor să scape de dificultatea de a tot muia condeiu în cerneală.

Prețul: 3 lei și 50 bani.

1250). *Microscopul* mărand obiectele de 800 de ori. Foarte folositor pentru a observa alimentele, lichidele și ori-ce substanțe și obiecte. E cel mai bun, mai nou și mai eficient din câte s'au inventat până acum.

Bucata, numai 3 lei.

1252). *Lactometrul*, un aparat nou, cu care poți cunoaște la perfecție dacă laptele a fost... botezat. Bun pentru toate familiile: 3 lei.

1255). *Păsărarul*, un aparat care se învârteste și reproduce cântecul tuturor păsărilor. Admirabil pentru a învăța paserile să cânte. Prețul: 1 leu.

1265). *Lanterna magică*, de metal. Aparatul complet cu accesoriu și instrucție: 7 lei.

1287). *Briceag american*, coprinzând 7 unelte diferite: 1) un cuțit de oțel, 2) un ferăstrău, 3) o limbă de tăiat, 4) un tir buton, 5) un decimetru cu indicațiuni pe milimetre, 6) o balanță cântărind de la 1 până la 5 kilo, 7) un diamant pentru tăiat sticlă. Prețul 3 lei.

1315). *Aparatul de făcut țigări*. — Poate face imediat țigări mici sau mari. Brevetat în toată lumea. 4 lei.

„LUPTA PENTRU LUMINĂ“

„LUMINA PRIN LUPTĂ“

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANA

DIRECTOR T. H. M. STOENESCU

DIN VIAȚA DE BUCUREȘTI

In giurul sobei. — Oamenii ciudați. — Un document. — Jocul de cărți. — Soarele de „bon-ton“.

Cu venirea iernei frigul silindu-ne să ne adunăm în giurul sobei, viața publică se retrânge la salele de spectacol, iar cea socială începe cu petrecerile în familie. Și cât de bine te simți

Când auzi cu'nfiorare șuerând prin băătăură
Și svirlind zăpadă'n geamuri Crivățul, ce plin de ură,
Ca potop de grea urgie pe pământ trimis de cer,
Orî și ce înghiață 'n cale cu suflarea lui de ger
Și cu miile ființe înmormântă sub troene;

cât de bine te simți într'un salon bine încălzit, imbibat de emanațiunile plantelor exotice ce decorează unghiurile, — dându-ți impresiunea că te afli în climatul cel mai clement, — în care o conversațiune ușoară, — interesantă prin povestirea evenimentelor zilei, folositoare prin recensiunea celei mai noi opere apărute sau critica celui din urmă tablou expus, animată prin discuțiuni pline de urbanitate, plăcută prin intimitatea ei, — este agrementată de accentele dulci ale unui cântec interpretat cu înțelegere sau de sunetele smulse cu măiestrie tastelor unui clavier, ori adesea întreruptă prin vârtejul amețitor al unui vals, cea mai mare fericire a inimelor tinere.

Din nenorocire, sunt prea puțini aceia care înțeleg plăcerea sănătoasă a acestor petreceri. Atât aristocrației, cât și burgheziei noastre lipsindu-le, cu rare excepțiuni, ceea ce face fondul real al unei culturi, prileju-

rile acestor conveniri sunt numai politica sau jocul de cărți: parvenirea sau înavușirea de-odată, fără muncă, prin învîrtirea unui șurup: intriga; ori printr'o întorsătură de foaie: scamotarea.

Și noroc că suntem în Capitala țerei, unde spectacolele obicinuite sau trecerea vr'unei celebrități artistice mai distrage din când în când o parte din societatea acestor două preocupățiuni, cu toate că, și în cazul acesta adesea seara începută în sala de teatru sau de concert se sfîrșește la club, în giurul mesei verde, odată cu ivirea zilei.

Intr'adevăr, în provincie, unde spectacolele lipsesc și unde comerț intelectual mai nu există, cărțile — nu cele de lectură, dar cele transmise de către Țigani, din India Arabilor și introduse de aceștia în Europa, unde Italianii s'au însărcinat cu răspândirea lor la sfârșitul veacului al XIV, fără a fi fost într'adevăr la început un mijloc de a-și perde banii, căci nu constituiau atunci de cât un joc de calcul, de curată petrecere, pentru care chiar erau recomandate copiilor ca o distracție plăcută și folositoare, sunt preocupățiunea de tot momentul, căci adesea partida începută seara se continuă sau se reia ziua.

Un artist obscur, care însă s'a făcut cunoscut ca zugrav de moravuri, Leontescu, și care a avut nenorocirea de a muri adoa-zi după această celebritate efemeră, a publicat în Septembrie, anul curent, la Caracal, o broșură asupra jocului de cărți, în care viața de provincie nu numai a orașului în care se afla, ci și a orașelor din toată țară — căci ea seamănă ca două picături de apă

—e zugrăvită în toată trista ei realitate. Și din pervazul negru al acestei icoane reese că patima jocului de cărți este o plagă generală de care suferă toți, de la Vlădică până la opincă.

Dar răul nu e nou... Intr'adevăr, Wilhelm de Kotzebue ne dă o icoană alt-fel animată în schițele sale *Din Moldova*, în care ne descrie Iarmaro-ul sfântului Ilie din Fölticeni, în anul 1852, iar poetul Grandea ne-a descris acum un sfert de veac ciudățeniile acestor moravuri, în următoarea satiră caracteristică, publicată în 1868, sub titlul de : *Oamenii ciudați* :

.....
 . . . Nișce oameni cum nu-s'nt'r'altă parte.
 Aști oameni au dorință d'a fi toți la un loc:
 Acolo când se află n'au grije nici de foc,
 Nu cuget' nici la viață, nu cuget' nici la moarte.
 Lor prea puțin le pasă Mercur unde-o să 'i poarte.
 Acolo nu pun mese, nici gâtul nu-și stropesc,
 Dar stau cu toți la masă și capul își trudes
 În cât i-ați crede poate căzuți sub anatema.
 Șeiți dar ce fac aști oameni? — Desleagă vre-o
 problemă?
 — Prin mîntă nici v'e trece. Nu cred ca să aflați.
 — Cetesc filosofie? — La naiba! ce visaiți?
 — Păcatele-și plâng poate? — Nici una din aceste.
 — Ce lucru dar să fie, când tot ce-am zis nu este?
 Nu rid, nu spun nimica, nici nu citesc pe cărți:
 Hei bine, ce fac dară? — Ce fac?... Ei joacă 'n cărți!

* * *

Că răul astă-zî e netăgăduit și că a luat proporțiunii îngrijitoare, o dovedește—afară de propunerea înțeleaptă dar ne-luată în seamă, *et pour cause...*, a răposatului deputat de veselă amintire Nucșoreanu, când cu discutarea legii de inamovibilitate, de a se depărta din magistratură toți acei atinși de patima jocului de cărți, ca una ce omoară ori-ce simț de demnitate—faptul că însuși guverul, alarmat, s'a simțit dator a da ordine severe pentru înfrînarea jocului de cărți care „s'a întins în mai toate localitățile țerei și... a coprins aproape întreaga masă de jos a populațiunii orașelor.“

Măsura e bună, dar rezultatul va fi unul, de oare-ce toți cei însărcinați cu aplicarea

măsurilor pentru reprimarea răului, dupe cum o constată chiar circulara Ministerială (No. 7606, din a. c.) din care am citat rîndurile de mai sus, sunt însăși robii acestei patime: însăși funcționarii publici, aceia cari sunt îndatorați a da exemplul cum-pătărei, al bunelor deprinderi și al respectului legalității, sunt în mare parte cei din 'ntîi a încurajia și da pildă acestor rele porniri.

Intr'adevăr, afară de ocupația zilnică, în provincie, prefectul, polițaiul, magistratul, proprietarul, arendașul, negustorul, n'au altă petrecere de cât jocul de cărți, care a devenit obligatoriu. Aceasta e singura lor ocupațiune intelectuală (?), cea mai de *bon-ton* și e o rușine pentru acel care nu joacă.

De prisos s'arătăm urmările triste ce pot avea pentru societate jocurile de noroc pe cari legiuitorul, în această prevedere, le-a clasificat între delicturile ordinare. „Ele în tot d'auna n'au făcut de cât să sustragă pe jucător de la ocupațiunile lui oneste și productive, să exalteze imaginațiunile celor slabi, să favorizeze toate relele înclinări ale omului, să întrețină și să desvolte lenevirea, prin înlesnirea unor resurse rușinoase ori speranțe nerealisabile, preparând și adunând ast-fel discreditul și ruina celor cari le practică și familiilor lor.“

Am preferit să cităm, un asemenea act oficial, un document, ori cât de palidă ar fi concepțiunea sa, avînd mai multă greutate de cât simplele noastre constatări.

La noi, mulțumită petrecerilor publice, unde te poți refugia, dacă nu vrei să joci, nejoțul de cărți n'a ajuns încă o rușine. Dar, tot ca și în provincie, răul e general și cei s'eraci prin cafenele interlope, inteligența și burghezimea în case particulare, la așa zisele serate, sub pretextul unui pahar de ceai, sau la cluburi, își petrec vremea răsipindu-și câștigul sau economiile pe masa verde, jucând maca, rams, maus, ferber, stos, sau alte jocuri cu nume unele mai barbare de cât altele.

Ba zilele din urmă ziarele ne informaă că

se proiectase chiar înființarea unui club a la Monte-Carlo, la moșia Pașcani, din inițiativa colonelului Alcaz, a cărui moarte, din nefericire, veni tocmai la timp spre a pune capăt — sperăm — acestui proiect nesănătos, ca și cum n'am avea destule cluburi unde cine-va să 'și peardă și cenușa din vatră, căci multe cluburi au ajuns niște adevărate tripouri de cărți, unde cine-va e jefuit ca în codrul Vlăsiei. Răul e constatat însăși de un ziar oficios și organ al aristocrației, care prin articolu'i de fond de la 11 Noembre, atrage atenția Ministrului Justiției asupra lor, invitându'l să facă puțină lumină în întunerecul acestor taverne.

Dar, ceea ce este și mai trist încă, sunt oamenii cari se bucură de cea mai bună considerațiune în societate și cari siguri de eficacitatea acestui virus introdus în traiul familiilor — își fac din jocul de cărți un mijloc foarte lucrativ de existență, un izvor sigur de venituri. Ast-fel, așa numitele sindrofii, ce au loc regulat în casa lor și la cari te invită cu o afabilitate ce te obligă, nu sunt de cât un pretext de a te prinde în cursă. Așa ve veți explica ușor trenul lor de viață și luxul orbitor al femeilor lor — cei mai mulți slujbași modești — când veți afla că un cunoscut al meu a pierdut în câte-va zile la aceste sindrofii o sumă rotundă de 60.000 de lei, cari au trecut în buzunarele amabililor amfitrioni. Noroc că acești bani îi căzuseră plească dintr'o moștenire, căci alt-fel am fi avut poate o sinucidere mai mult de înregistrat.

Mi s'a întâmplat de multe ori să fiu invitat la așa zisele «soarele de *bon-ton* cu cafea, ceaiu,...» dar fără loton, astă-zî înlocuit cu joite. Neștiind juca nici conțina bărbierească și câștigându-mi banul întru sudoarea frunți, puteam observa mai bine ca spectator desinteresat jocurile de fisionomie ale acestor actori improvisați: jucătorii strînși în jurul meselor, și această priveliște vă asigur că era din cele mai penibile. Cu deosebire mă isbiau schimbările de sentimente ce se jucau pe fețele femeilor sau ale fetelor. Mai expuse, prin natura lor nervoasă a se trăda, buzele lor

livide și strînse de emoțiune, mâna lor tremurătoare, ochii aprinși dar duși în fundul capului de oboseala unei atențiuni încordate și prelungite, fața roșie de emoțiunea șanselor și, trăsurile contractate, formau — sub lumina palidă a luminelor, obosite și ele de prelungirea vegherei, în norii de fum al țigărilor ce umpleau camera, cu sgomotele neregulate ale respirațiunei, aci suspendată aci precipitată, sau întreruptă de monosilabe: «Daū, țiu. banc!» — icoana desăvârșită a unei adunări macabre. Și nu voi uita nici odată impresia urită ce mi-a făcut o domnișoară — d'alt-fel destul de plăcută și pentru care m'as fi entusiasmă bucuros, — când am văzut o, pradă emoțiunilor unei perderi continue, trecând prin diferitele aspecte ale cameleonului și luând înaintea mea înfățișarea hideasă a unui spectru rău. Adevărul e că nici n'a ajuns bine: patima jocului de cărți a aruncat o în brațele luxului și ale desfrîului și astă zî își plânge în mizerie viața'i pierdută fără a-și fi putut împodobi fruntea de fecioară cu nimbul strălucitor al betelei și cu florile slăvite de mirt și portocal. Și cât eram, din contră, de plăcut dispus când, isbutind a interesa vr'o inimă mai fragedă, nevestejită încă de suflarea rea a acestei patime scârboase, pentru artă, puteam aduna în jurul clavirului un cerc restrîns, intim, încântător, căruia musica îi măria farmecul. Atunci, de unde mai nainte îmi venia să fug cu groază din acest cerc vrednic de infernul lui Dante, îmi prelungiam cât mai mult seara, mai ales dacă musicei se adăoga danțul și amorul cari, vorba poetului:

Sunt izvorul

Fericirei omenești.

Și cată să mărturisesc, spre onoarea fetelor noastre, că găsim în tot-dauna asemeni inimă și reușim în tot-J'auna să formez asemeni cercuri, lăsând pe cei pătimași de boala cărților să-și caute leacul în emoțiunile ce le procuraū varietatea șanselor jocului.

A. C. Șor.

ZAIRA

(TRAGEDIE IN CINCI ACTE, IN VERSURI)
DE VOLTAIRE

(Urmare)

ACTUL AL TREILEA

Scena I

CORASMIN, NERESTAN

CORASMIN

Așteaptă-aci; sudanul permite și-astă dată
Zairei să'ți vorbească; ea va veni îndată!

NERESTAN

Oh! Doamne! In ce locuri sunt nevoit s'o las!
Oh! Tată! Oh! Credință! Și ea...aud un pas...
E dânsa...

Scena II

ZAIRA, NERESTAN

NERESTAN

Scumpă soră, pot să'ți vorbesc în fine...
Ah! unde-a vrut destinul să mă'n tâlnesc cu tine!
N'o să mai vezi pe bietul bătrân nenorocit.

ZAIRA

Pe Lusignan?

NERESTAN

Sărmanul! e-aproape de sfârșit.
Prea marea bucurie că te a găsit,—durerea
Că vei rămâne-aicea, i-au sfărșimat puterea.
Emoția prea mare din sufletul ți martir
A nimicuit cu totul al vieții sale fir.
Dar ceea ce'l apasă mai mult pe conștiință
E trista îndoială de a fiicei lui credință.
Nesigur, dându'și duhul destinelor obstești,
Suspina și întreabă dacă creștină ești.

ZAIRA

Sunt sora ta. Cum oare să te'ndoești îți vine?
Pot să renunț la legea, la sângele din mine?

NERESTAN

Ah! soro, legea asta nu este încă-a a ta;
Lumina-abia în ochi-ți începe-a s'arata:
Tu n'ai primit botezul în legea creștinească
Și încă porți în tine credința păgânească.
Dar jură'mi pe mormântul străbunilor martiri,
Pe toate ale noastre adânci nenorociri,
Că vrei să fii în legea creștină botezată,
Și că de cea păgână te lepezi chiar îndată.

ZAIRA

Îți jur pe Dumnezeu unic, etern și sfânt,
Că iaă a lui credință și că creștină sunt,
Sub legea lui mărează, îți jur d'aci înainte
Că voi trăi supusă cu corp și simțiminte;
Dar spune-mi, spune-mi, frate, ce vrei să fac?

NERESTAN

Să lași

Uitărei, stăpânirea păgânilor trufași;
Să ții la dumnezeul familiei creștine
Ce zace sub acele morminte și ruine.
Eu însă nu sunt preot și nu pot ști mai mult.
Un demn pontif, a cărui pricepere și cult
Unite cu blândețea și sfaturile sale,
Venind aci, va face lumină vieții tale.
Fă ast-fel ca botezul ce azi îți va fi dat
Să nu'ți aducă mărtașă! Ia seama, ai jurat!...
Să vii aci cu dânsul încearcă d'a obține.
Dar cum, prin ce mijloace am isbuti mai bine?
Și cui ai cere voie în âst seraiu profan,
Când tu ești încă roabă acestui Orosman,
Tu care porți în vine un sânge de creștină
Și care ești nepoată de rege și regină?
Oh! dânsă! fie-ți milă și 'n ajutor ne fii!..

ZAIRA

A! crudele! Urmează! De sigur, tu nu știi
Secretul meu, durerea și trista mea ispită.
Ascultă însă, frate, pe sora'ți rătăcită,
Ce suferă și geme în remușcarea ei.
Eu, vai! eu sunt creștină și gata sunt căna vrei
Să priimesc botezul, suprema-mi vindecare.
Nu, nu voi fi nedemna de-a ta mândrie mare,
De-a'mei strămoși de mine și nici de tatăl meu;
Dar spune-mi, în căderea în care m'afli eu,
Anume care lege din legile creștine
Și-anume ce pedeapsă mai aspră se cuvine
Nenorocitei care lipsită de părinți,
Trăită în robie și 'n grele suferinți,
Găsind la un sălbatic și sprijin și iubire,
I s'a supus cu totul, cu corp și cu simțire...

NERESTAN

Ce spui, nenorocito? Ai Moartea s'ar cădea
Să pice pes'e capul acelei care-ar vrea...

ZAIRA

Destul! destul!... Lovește și scapă de rușine.

NERESTAN

Ce? Sora mea? Tu?

ZAIRA

Ėnsămî !... M'am acuzat pe mine.
Da, Orosman m'adoră... voiŭ fi soŭia lui.

NERESTAN

Soŭia lui, tu, soro ?... Dar cugetă ce spuŭ...
Tu, fiica unui rege ?...

ZAIRA

Eŭ ! Il iubesc... Loveŭte!...

NERESTAN

Nenorocită fiică ce neamu'ŭi pângăreŭte !...
Tu vreŭ sërmană moartea...da,moarte-ai merita
Ŗi, dacă în ruŭinea ce'mi faci, aŭi asculta
Onoarea rasei mele, pe tatăl meŭ, pe mine,
Ŗi dacă dumnezeul necunoscut de tine
- Prin sfânta lui putere n'ar ŭine braŭul meŭ,
M'aŭi duce în palatul acesta însumi eŭ
Să'nsângerez pumnalul ce'n mână'mi strălu-

[ceŭte

Ŗi să jertfesc barbarul ce zici că te iubeŭte,
Să'l reînŭig în tine de sînge încă ud,
Lovindu-mă pe mine în urmă mult mai crud.
Când Ludovic, exemplu al lumei ce'l admiră,
In lupte sîngeroase, puterile'ŭi desŭiră,
Cătând să desrobească pe Dumnezeul tăŭ,
Ŗi a'ŭi reda mărimea în tot ŭinutul săŭ,
Zaira, a mea soră ŭi-a noastră aliată
E astă zi, prin iubire, cu un tiran legată !
Voiŭ merge dar de veste să daŭ lui Lusignan
Că fiica-sa adoră, ca zeŭ, pe un satan.
In ăst moment teribil, vaŭi, tatăl tăŭ expiră
Cerënd la cer scăpare pentru a sa Zairă.

ZAIRA

Opreŭte-te, o! frate! Indură-te de ea,
Căci poate nu e demnă d'o soartă-aŭa de rea.
Sfîrŭeŭte cu aceste cuvinte 'ngrozitoare...
Mânia-ŭi, imputarea sunt mult mai zdrobitoare
Ŗi mă lovesc mai tare ca moartea ce doresc,
Pe care ŭi-am cerut'o ŭi nu o dobăndesc.
Dar starea'mi disperată slăbeŭte-a ta putere,
Tu suferi; însă este mai grea a mea durere.
Aŭi fi voit mai bine să mor, când s'a 'ntemplat
Ca sângerile în vine să'mi fie 'nflăcărăt
De dragostea păgână a omului, în care
Am inspirat atăta iubire ŭi 'ncântare.
Dar cum era putinŭă să scap, să nu'l iubesc?
Căci s'a purtat cu mine ca suflet 'ngeresc
Ŗi inima-i de soaŭă m'a destinat pe mine ;

El a redat speranŭa creŭtinilor, în fine
Lui datoresc prilejul că te-am putut vedea.
Oh ! Iartă-mă ! Mânia-ŭi ŭi remuŭcarea mea,
Căderea, jurământul îmi servă de tortură
Ŗi pot să spun, în starea ce inima-mi îndură,
Că mor de remuŭcare, mai mult decât de-amor-

NERESTAN

Te-acuz ŭi tot o dată, te plâng. E sdrobitor!
Dar nu te lasă cerul să perŭ în rătăcire.
Iŭi iert această luptă de suflet ŭi gândire
In care Provedinŭă n'a vrut să isbăndeŭti;
Ea însă ce'ntăreŭte puterile-omeneŭti,
Va sprijini vlăstarul bătut de vijelie,
Nu va lăsa, 'n credinŭă, ca inima să'ŭi fie
Legată între dēnsa ŭi între un barbar.
Botezul ei va stinge al dragostei focar
Ŗi veŭ trăi creŭtină saŭ veŭ muri martiră.
In numele aceluŭ ce lumea ŭi admiră.
Al regelui pe care-l adoară tatăl tăŭ,
In numele credinŭei ce poartă fiul săŭ,
Promite să 'nlătură acea căsătorie,
Că nu te veŭ supune, 'nainte ca să vie
Pontiful să te'ndrepte ŭi să te lumineze,
'Nainte ca sub ochi'mi, aci, să te boteze,
Ŗi să te dea în paza lui Dumnezeŭ !

ZAIRA

Promit.

Credinŭă, libertatea, e totul ce-am dorit.
Ŗi ca să fu creŭtină ŭi liberă sŭnt gata
Când vreŭ a mă supune. Te du acum la tata
Ŗi-i uŭurează moartea, la tristu-i căpătliŭ,..
Aŭi vrea să viŭ cu tine, ŭi aŭi vrea să mor întâiŭ.

NERESTAN

Mă duc. Adio, soro ! Fiind că n'am putere
Ca să te smulg acestui locaŭ de decădere,
Mă voiŭ întoarce 'ndată, urmënd să te botezi,
Ca să te scap de iadurŭi ŭi cerul să revezi.

Seena IV

ZAIRA

Sŭnt singură! O! Doamne! Cum mare să sfîrŭescă!
Dă-mi inimei putere să nu te amăgească !
Am eŭ în vine sânger francez, saŭ musulman?
Ŗi Lusignan 'mi-e tată saŭ soŭ 'mi-e Orosman?
Amantă saŭ creŭtină, ce sŭnt ? Dar jurământul
Ce am făcut, mă lēgă să'mi împlinesc cuvîntul.

Fatima nu mai vine... Și ce? În ăst ninut
 Mă părăsesc cu toții? Dar sufletu-mă pierdut
 Putea-va să înfrângă, când totul mă delasă,
 Furtuna datoriei ce astăzi mă apasă?
 Mă dau cu totul ție, O! Doamne creștinesc!
 Fă însă pe amantu-mă să nu 'l mai întâlnesc.
 Pe el... Azi dimineață ar fi crezut el oare
 Că voi fugi acuma de dânsul cu oroare?
 Eu, care, subjugață de-al patimei fior,
 În culmea fericirii, simțeam al sevă amor
 Și 'la șeptam să vie c'o dragoste sublimă!
 Ah! Il ador, și totuși a'l mai iubi, e crimă.

Scena V

ZAIRA, OROSMAN

OROSMAN

Aidem! Sunt toate gata, și sunt nerăbdător
 Să încunun mai iute adâncul meu amor.
 Făclia însoțirii s'aprinde pentru mine,
 Moscheia-î parfumată și Mahomet, în fine,
 S'a 'nduplecat la ruga și jerfa ce-am adus.
 Poporul se prosternă 'nainte ta, supus;
 Tot cade la picioare-ți, și mândrele-ți rivale
 Ce se credea, cu tine, în ochii mei egale,
 Acuma, fericite d'a merge 'n urma ta,
 Vor învăța, supuse, porunca-a'ți asculta.
 Și tronul și suita și 'ntreaga sârbătoare
 Sânt gata. Incunună-mă iubirea arzătoare!

ZAIRA

Dar unde sunt? O! Dómnne! O! suflete! O! chin!

OROSMAN

Aidem!...

ZAIRA

Ce mă voi face!

OROSMAN

Ce spui, Zairo?... Vin'!...

ZAIRA

Stăpâne!...

OROSMAN

Adu mâna, Zairo; nu mă face!...

ZAIRA

Oh! Doamne-a tot puternic! Ce sa-î răspund?

OROSMAN

Îmi place

Triumful astei lupte ce se petrece 'n ea;
 Căci îndoiește-amo-ul și fericirea mea.

ZAIRA

Vai!...

OROSMAN

Turburarea asta o face mai frumoasă:
 Căci ea îmi dovedește cât este de virtuoasă.
 Copilă 'ncântătoare, aidem... De ce 'ntârzi?

ZAIRA

Ajută-mă, Fatimo!... Stăpâne!...

OROSMAN

Ce?... Nu vii?...

ZAIRA

Stăpâne, pentru mine această însoțire
 Ar fi adevărata și 'ntreaga-mă fericire.
 Eă n'am dorit mărirea și tronul n'am visat.
 Un simțimint mă'vrednic de mine, m'a 'ncântat:
 Ași fi voit, unită cu-a ta mărinimie,
 Iubindu-te pe tine, iar nu o 'mpărăție,
 Într'un pustiū, alături de soțul meu iubit,
 Să duc un traiū cu dânsul, modest dar fericit
 Dar vezi, creștini-acea!...

OROSMAN

Creștini?... Ce-are a face
 Iubirea mea cu dânsii?

ZAIRA

Și Lusignan ce zace
 Sfirșit de suferință, e poate chiar și mort!...

OROSMAN

Și?... În sfirșit, de unde un ast fel de transport
 Pentr'un bătrân ce are cu totul altă lege?
 Căci tu nu ești creștină!... Crescută, se 'nțelege
 În locurile-acestea, a trebuit să ieși
 Credința moștenită de la strămoșii mei.
 Cum poate-un om ce moare sfirșit de bătrînețe
 Să'ți turbure destinul?... Cuvintele și semețe
 Și mila-ți femeiască să tacă 'n tine-acum,
 Acum, când e să mergem pe-al fericirii drum!

ZAIRA

De mă iubești stăpâne, de ții, cum zici, la mine.

OROSMAN

Dac'o iubesc! Oh! Doamne!...

ZAIRA

Gândește-to mai bine...
Căsătoria noastră ce azi o pregătești..

OROSMAN

Ce vrei să zici? Răspunde! O! ceruri! Tu vorbești,
Zairo?...

ZAIRA

N'am putere să 'nfrunt a sa mânie.

OROSMAN

Zairo!...

ZAIRA

Nu mai merit a ta mărinimie!...
Oh! Iartă-mi suferința! Când cuget m'nspăimânt
Și uit ce 'ți sunt datoare și uit ceia ce sunt.
Nu pot să 'nfrunt acastă minută de 'ngrozire,
Nu pot. Te rog dă'mi voce, fugind de-a ta privire
S'ascund a mea durere și disperarea mea
De groaza ce m'nnecă și să m'piarză vrei!..
(ese)

Scena IV

OROSMAN, CORASMIN

OROSMAN

Inmărmuresc și limba-mi, aproape înghețată,
Muțește, când simțirea îmi este insultată!...
Am auzit eū bine? Cum? Mie 'mi-a vorbit?
De mine vrea să fugă? O! Cer! Unde-a fugit?
De unde, Corasmine, o ast-fel de schimbare?
Lăsat'o am să plece!... Dar sunt nebun!...

CORASMIN

Imi pare
Că singur dai prilejul și singur iar te plângi!
Invinuești un suflet ce poți să 'l și constrângi!

OROSMAN

De ce acele lacrimi, acea privire, 'n care
Părea că să răsfrânge durerea cea mai mare?
De ce apoi să fugă? Dar dacă-acel francez...
Oroare!... Ce idee!... Oh! Nu! M'nfiozezi!
Vai!... Par'că presimțisem ne'ncrederea fatală!
Ce? El? Un sclav, să aibă o astfel de 'ndrăznélal!
Oh! scump amic, v'ed bine că sufletu-mi senin
E'n stare să se teamă d'un sclav, de un creștin!

Dar spune, ai v'ezut'o pe când vorbea cu mine
Și poate că în ochi-i tu ai citit mai bine;
Să nu'mi ascunzi nimica: sunt înșelat? Ce crezi?
Mărturisește totul.. Tu tacî?... Te 'nfiozezi?
Am înțeles...

CORASMIN

Mi-e teamă că te 'ntărit mai tare.
Mi s'a părut că'n ochi-i v'ed lacrimi, dupe care
Dar nu! nu cred stăpâne... N'am observat nimic
Ce ar putea...

OROSMAN

Trădarea nu pot să o prezic.
Zaira când ar face o faptă mișelească,
Ar ști cum s'o ascunză și cum să m'orbească;
De-ar fi cum-va perfidă, în chipul cum vorbea
Ar fi putut ea oare să izbucnească așa?
Ferește-te, amice, s'o bănuiești vr'o dată!...
Zici însă că francezul tot trist i se arată?
Ce'mi pasă mie însă că plânge ne'ncetat...
De unde știi că tocmai amorul l'a 'ntristat?
Ș'apoi, un sclav inspiră o temere deșartă,
Când pot să 'l fac îndată de ea să se despartă!

CORASMIN

Nu i-ai permis stăpâne, așa precum dorea,
Să vie-a doua oară a se'ntâlni cu ea?

OROSMAN

Să vie trădătorul? Și a putut să spere
Că-i voi reda favoarea ce îndrăznește-a'mi cere?
A! l' voi da chiar astă-zî; dar mort și pedepsit
Făcând să curgă sânge sub ochi-i ce-au mințit!
Il voi ucide în față-i, și mâna-mi sângerată
Va pedepsi amantul și-amanta tot d'odată.
Oh! Iartă astă ură a sufletului meu!
Dar o iubesc, și sufăr, căci sunt rănit prea greu!
De și m'știu cam iute, m' tem de slăbiciune
Și tocmai turburarea e 'n stare să m'nbune.
Nu! Nu pot pe Zaira nici chiar s'o presupun;
Nu cred să m'înșele, căci are suflet bun.
Nu crede de asemeni că eū voi fi în stare
Să cad din bănuială, în neagră turburare,
Să sufăr, să m'înfuri, r'ebunător să fiū.
Nu! Nu mai vreaū să aflu nimic; nu voi să știū!
Voi pune frîu simțirei și gândurilor rele...
Nu voi vorbi de-aceasta nimic Zairei mele.
Aidem, de azi 'nainte șeraul va fi 'nchis

Și groaza să-î coprindă pe toți, până și 'n vis!
Să simță toți că friul sclaviei este 'n fire...
Să ținem obiceiul ce-avem ca moștenire.
Ești volnic pentru o sclavă, mărirea uitând,
Să-î îndulcești robia cu un suris mai blând;
Să 'ți temi amanta însă e trist și e rușine!..
Păstreze-și Occidentul așa purtări meschine.
Femeia, care 'n lume viea tot a nimici,
Dac'a supus Europa,—să se supuie-aci!..

Finele actului al III-lea.

Th. M. Stoenescu.

Scrisoarea a 8-a

— LA ROMA —

A doua zi făcuî o lungă excursiune afară din cetate, cu scopul de a studia întăririle ei, precum și undușiunile de tărîm, care se perd la orizon, desfășurându-se ca un tapet verde, brodat cu flori de toate nuanțele.

În dreapta mea aveam bătrânul Tibru, care, obosit de vîrsta și viața furtunoasă prin care trecuse, acum dormita în patul seü humos; atît cursul seü era de pacinic și de liniștit.

Mă apropiaî de dînsul, și îl privii cu un interes ce numai trecutul seü putea să'mî inspire; căci îm ziceam: iată un martor netăgăduit al unei lumi ce nu mai există, la care astăzi privim cum se depărtează de noi pe aripile timpului plutind ca un vas măreț pe undele unei mării de sânge și oprindu se în toate unghiurile pămîntului, numai spre a înfîșe drapelul seü victorios.

Îm ziceam: că opera acestui trecut gigant din care născură atâtea fapte eroice, și vărsă atâtea valuri de lacrimi și sânge, nu este de cât a unei lupoaice, care împrumută sînul ei celor doi gemeni, Romulus și Remus, scăpându-î de la o moarte sigură, spre a da naștere unui imperiü ce trebuia să dureze 1200 de ani.

Nimic mai bizar de cât aparițiunea acestei scînteii, care puse în flacări pămîntul de la o margine la alta; căci ceia ce istoria nu

spune relativ la fondarea Romei, iese din domeniul comun al alcătuirii celor-l'alte state.

Nu toate începuturile au dat rezultate mari: cele mai multe popoare eșite din sînul omenirei, au pierit în leagăn mai înainte de constituirea lor, fără ca soarta să le fi dat timpul ca să articuleze câte-va cuvinte.

Cu imperiul roman această soartă fu mai splendidă, fu chiar risipitoare în avântul seü cuceritor.

Dar ce voia dînsa în niște împrejurări, unde întunericul și barbaria, aveau trebuință de a fi distruse?

Îi trebuia o mână viguroasă, o mână de fier, care lipsea Greciei neputincioase.

Îi trebuia sânge de lup, ca să sfișie, și Zei care să edifice.

Îi trebuia ca să deschidă poarta civilizației, nu Zeii de astăzi, umiliți și blânzi, ci energia păgână și arbitrară spre a servi de resort, pe care să se întoarcă poarta cea mare a viitorului.

Iată pentru ce o mică fâșie de pămînt închisă între patru șanțuri, sub numele de Roma pătrată, este cuibul clădit de Vulturii Romani; pentru ce acest cuib făcu să crească atît de puternic aripile fiilor seü, ce odată cu sborul ce 'și vor lua, să pregătească o nouă eră pentru libertate.

Dar viața popoarelor, este viața individului: Ea are și vîrsta și misiunea sa; când sarcina s'a împlinit, trebuie să lase locul liber pentru noi lupte, pentru noi martiri ai dreptului și ai cugetărei.

Viața romană deci, așa cum se presintă: ne înfățișază trei perioade bine definite, adică:

Perioada regilor care începe de la 753 și durează până la 509 înainte de Hristos, ceia ce ne dă o existență de 244 ani; perioada republicei de la 509 până la 29 adică 480 de ani; și a treia sub împărați, de la 29 înainte de Hristos, până la 476 dupe Hristos.

Odată cu căderea imperiului și desmembrarea Italiei în mici stătulețe, configurația acestui trup pe care lumea nu'l mai încăpea,

se prezintă în evul mediu ca un cadavru, pe care năvălesc pasările hrăpitoare spre a'și satisface stomacu, la umbra și liniștea ce urmează tot-d'auna unei lungi perioade de frământări și de cuceriri, se prezintă Domnia Teocrației peste populațiile înjugate la carul aristocrației, și care avu ca efect nașterea artelor prin crearea unei întregi pleiade de geniuți, ca Dante, Christof Columb, Galileu, Torcuato Tasso, Ariosto, Silvio Pelico, Rafael, Michel-Angelo, Paul Verones, Tițian și alții.

După cum vedem dar reacția se produce în Italia într'un sens cultural, datorit acelor zguduirii puternice ale forței care a cutremurat pământul întreg pregătindu'l pentru era de azi. În locul Coliseuului și a Forului Roman, ale cărui ruini zac azi la pământ, în mijlocul capitalei, în locul coloanei lui Traian, și a lui Antoniu, în locul templului Vestal, mediul Ev, opune în afară de Cetate o incintă de piatră cu front bastionat, cu turnuri crenelate; face o risipă de templeuri creștinești a căror artă și bogăție întrece orî-ce imaginație.

De o parte Vaticanul cu zecimile de mii de camere îți prezintă un oraș de prelați, care în veacul de mijloc au contribuit cu luminile lor la întreținerea artelor a științelor și a cultului religios; de alta mormintele, și monumentele ridicate de poporul rege, care, conscient de puterea și valoarea sa, atrăsese la sine bogățiile și luminile ce scînteiaiu aiurea.

Un adevărat amestec de lumină și de întunec, de eroism și de decadentă.

Aceasta este pagina trecutului. — În cînt pentru present, Roma în calitate de reședință a regelui și a cultului bisericesc, are aspectul unui oraș de călugări, printre care furnică o a doua populație, vie și inteligentă; efect bizar care surprinde în primele zile pe orî-ce călător într'un chip nesplicabil și revoltător, dar care îți asigură inima ca să privești viito ul cu mai multă încredere, în urma atâtor sacrificii de sînge. Înaintea atâtor probe de virtute și patrio-

tism, prin care ilustra casă de Savoia s'a făcut nemuritoare.

Romaniți știu bine cine le-a dat o patrie și o libertate; de acea nu poți străbate un colț cât de mic al Italiei în care să nu întilnești neperitoarea figură a lui Victor Emanuel regele galantom, ca o tîmte adusă de recunoștința genera'a a țării și ca să spuie tutulor, că puterea timporală a Bisericei s'a dus ca să nu se mai întorcă, iar dacă mai persistă a'și ascunde agonia, dacă se mai luptă pentru menținerea pretinselor drepturi, acest fapt pentru Conștiința Națiunei libere, nu este de cînt o momîte de pae, pe care timpul o va spulbera în vînt.

Câte-va cuvinte încă despre fisionomia și importanța intelectuală a acestui oraș.

Roma cu 345 mii de locuitori, este focarul din care lumina și măsurile economice, ca și interesele politice se revarsă peste întreaga țară; căci ea singură are două universități: aceia de la *Sapienza* și *Gregoriana*, Facultate de drept, de teologie, de medicină și de chirurgie. Este un fapt foarte remarcabil, ca pentru o populație cum am arătat mai sus, să poseadă 8 academii de litere, 11 biblioteci publice, 5 muzee, 7 Spitale, 8 Case de pietate, și 8 teatre.

Dar și mai surprinzător fu pentru mine, situațiunea sa fizică, pe care mi-o închipuiam ca situată pe 7 coline, după cum învățasem în primii ani ai copilării; căci, în realitate, acest oraș este așezat pe 10 coline naturale, și care sunt *Palatinul*, *Capitolinul*, *Quirinalul*, *Viminalul*, *Equilinul*, *Celius*, *Aventinul*, *Ianicule*, *Vatican* și *Pincio*. Afară de acestea mai sunt încă alte 5 artificiale precum: *Testacio*, *Citorio*, *Giordano*, *Savelli*, și *Cenci*.

Intrările principale sunt:

Solara, *Pia*, *St. Lorenzo*, *Magiore*, *St. Giovanni*, *St. Paolo*, *St. Pancrațio* și *Cavalegieri*.

Ambele maluri ale Tibrului sunt unite prin 6 poduri de piatră: podul *St. Angelo*, *Leonino*, *Bartolomeo*, *Ripetta*, *Sixt* și *Cuatro Capi*.

Stradele în mare parte sînt înguste dar bine pavate și iluminate, cerul, albastru

schînteetor în timpul veriî, este învins de numeroasele fîntîne, care pe cînd răcoresc corpul, înslăcărează imaginația trecătorilor, prin mărimea și frumusețea lor. Ast-fel voi cita printre cele mai principale, fîntînele: *Ripetta, Giulia, Longera și Trevi.*

Pietatea creștină a făcut din poporul Italian un popor sărac, pe tărîmul pecuniar, dar bogat pe tărîmul esteti: al artelor și al civilizației, așa că cel mai nevoieș dîntre dênșii nu va cruța obolul sêu, cînd e vorba de a ridica un monument, care să facă admirația lîmei și mîndria sa personală.

Colonel G. Boteanu.

BULETIN DE INVITARE

— Monolog —

De duminică, la unu, —
Cerule, ruga'mî ascultînd,
Mê făcu în sine tată,
Și vênștiîtez curînd.

St!... în camera vecină
Doarme noul meu venî,
Intr'un l:agîn cu dantele
Și panglici îpodobit.

În deșert ziceam: e! nu e!...
Toți din neam, neîncetat,
Toți îi da că «este fată»...
Eram sigur că-î băeat!

Un băeat voînic!.. Zêu, fără
Amor propriu de-autor,
Un băeat ce'mî face-onoare,
Căruia îi sunt dator

Că pot fi de mîne însumî
Intr'atît de mîndru...—Ea,
Care de copil întreabă
Ne'ncetat,— nevasta mea,

O femeie foarte bună,
Dar frumoasă... nu prea, prea..
Spune că copilul este
La figură... întreg ea...

Vezi, 'și-a pus în cap aceasta
Și eü n'o contrariez,
Însă, drept vorbind acuma,
Sê înșeală.— Cum să crez,

Cînd, dac'ați putea o clipă
Cel puțin, să mi'l vedeți,—
Corp cu vii mișcări și gesturi,
Chip frumos, cu ochi isteți,

Fruntea-î nobilă și nasul
Coroiat și mîndru, zêu
De n'ati zice ca și mine:
«E întreg tatani sêu...

O! pentru botez de-acuma
Nașul, nașa s'aü aflat,
Cu duzina'mî vin la nume,
Cum să fie botezat...

Toți sê luptă, pun la cale,
Fie care vrea alt sînt..
Luptele electorale
Sgomotoase-așa nu sînt...

Nu se mulțumesc cu-atîta,
Ci, de-acuma pîtrunzînd
Viitorul lui, vieța'i,
Să-î vedeți profetizînd:

Cuconițele vor toate
Militar, un colonel!
Nașu'l vrea notar să fie:
Nu-î cu mari ambiții el...

— Industria! mîndră stare!
Zice un unchiu foarte bogat.
— A! baroul! El e viața!
Zice-un vîr, un avocat.

— Țarina! bunicul strigă,—
Ăst bunic e-agricultor,
— Medic! facă medicina!
Strigă doctorul de zor.

Care 'i-o fi meșteșugul,
Doamne, nu știu... Eü vî cer
Să lăsați... De o cam-dată
Noi să'l facem... rentier!

Lucru secundar îmi este
Viitoru-î... Ași voi
Mai întaiü cu dinți să fie,
Ca să mă gîndesc ce-o fi...

De-alt-fel... A! dar ce e asta?
Țipete!?! Nu'î chip de fel!..
Se deșteaptă clironomul,—
Tot așa sê scoală el!

Și de-acum un ceas o duce
Făr'a sta nici un minut!

Are glasul meu, de aceea
Eü găsesc că e plăcut...

Cum mă vede-î foarte vesel ;
Mume-si nu-î spune-î zëü ;
Ea pretinde că din contra
Plânge numai când viü eü...

Hait ! începe iar acuma !
Mic tiran ! Nu î chip alt-fel.
Viü... Viü...—Căci v'o spun în taină
Tat'su î totul pentru el...

E portretul meu. . Natură !
Toată mulțumirea mea !
Subt al nostru act ne place
Semnătar'a ne vedea.

Ș'-apoi... A ! dar ce fac ? Doamne
Intr'atât sunt de voios
Că nu mă gândesc cât poate
V'am ajuns de uricios...

Ceasurile par prea scurte
Când de cei iubiți vorbești...
Nu pot să mă țiu... De ! frate,
Nu ești tată când voiești !

Lângă frageda făptură
Eü mă simt întinerit...
Haï să vëd, de când 's-aicea
Dacă nu s'a mai mărit...

Da, vëd bine, sânt vorbăreț...
Bucuria!—Dar luați
Ca bilet de invitare
Vorba mea și... mă scuzați! !

Tradus de RĂDULESCU-NIGER.

SFINXUL

— de Auguste Chauvigné —

Mă dusesem la amicul meu Marc. Servitorul mă introduse într'un salonaș, în care mobilierul mi se păru cu totul schimbat.

Am crezut de-odată că intru în casa unui locuitor al cerescului imperiü, saü, ca să fiü mai exact, într'o încăpere japoneză, mobilată cu gustul cel mai delicat.

Parchetul dispărea sub așternuturi de pa pură multicolore; pe pereți erau întinse stofe mătăsoase brodate cu florî gigantice.

Ici colo erau așezate mobile luxoase, mese de bambus pentru ceaï, și alternaü pe sub stofe, cu *panouri* de hârtie de orez desemnate cu pasări bizare. Pe paravane, ale căror părți erau zugrăvite cu felurite figurî japoneze îmbrăcate în haine strălucitoare și purtând sandale de fildeș, erau aruncate cu măestrie mătăsării roșii, albastre și galbene.

Pe cămin, pe masă și pe etajere erau porțelanuri, zeï de piatră și plante exotice cu foï marî. Intr'un ungher, atârnaü, de-asupra rămurilor unui bambus, arme incrustate cu sedefuri, arcuři, o umbrelă, evantaliuri și instrumente de muzică chinezești cu coarde de mătase.

Cunoscënd graba cu care amicul meu urmărea toate fanteziile modeï mobilieruluï și a gătelei, îmi explicaï fără greutate acea preschimbare a salonuluï seü.

Privirile îmi fură atrase de un mic biuroü în stilul Ludovic al XIV-lea care, așezat în mijlocul odăiei lângă masă, producea, în acel concert strigător de obiecte orientale, o notă plăcută, dar discordantă.

Il cercetam cu luare aminte, când Marc, intrând, îmi zise :

— Ah ! Bună ziua, iubitele. Ce mai faci ?

Și, fiind-că vëzuse, fără îndoială, în ochii mei un rest de uimire, continuă :

— N'ai vëzut încă până acum noul meu salon ?

— Nu ; era aproape să nu știü unde intru.

— In adevër, zugrăveala se învechise cu totul... Ș'apoi, mobilierul japonez e la modă.

Totuși, eü nu'mî puteam ridica ochii de la biuroul cel mic. Marc mă observă :

— Iți place ? mă întrebă el.

— E un adevërat obiect de artă.

— Știü. Dar uită-te înăuntru... e o minune !

Zicënd acestea, Marc deschise douë ușcioare ce formaü partea de de-asupra a biuruluï și ochii îmi fură răpiți de douë picturi admirabile, în genul Watteau, încadrate în modeluri de *marcheterie* foarte bine lucrate.

M'apropiaï, ca să esaminez mai bine și

începu să pipăi cu degetul finețea lustrului și să trag sertarele.

Marc îmi spuse că-î rămăsese moștenire de la mătușă sa Yolanda, moartă de curând.

De odată simții că una din bucățile de lemn de trandafir ce se ținea de o rozetă pe fața unui sertar se înfunda la apăsarea degetului. Impinsei, și dădui de un sertar secret, ce, prin mijlocul unui resort, se deschise în două părți.

Ne uitaram unul la altul înmărmuriți.

— Nu știam asta, zise Marc.

În același timp, privirile îmi pătrunseră în umbra sertarului, unde descoperii o carte în legătură veche, lângă mai multe flori uscate; un miros de lemn de trandafir ne isbi de odată și, fără voie, ne făcu să cugetăm la trecutul ce acest sfinx ne amintea.

— Resturile unui amor de odinioară, zise prietenul meu aproape reuțacios, dar nu mă feresc de tine, să pătrundem misterul.

Luă cartea, o deschise, era o carte de rugăciuni tipărită artistic; o foaie de hârtie albă scăpă dintr'însa; Marc desfăcu și deti

Campillo de Arenas, 28 Iulie 1823

„*Dragă Yolando,*

„Generalul nostru, Molitor, a bătut pe Spanioli lângă „Grenada; mă aflu pe câmpul de luptă cu o sără-mătură de ghiulea în picior. Simt că sunt pe moarte, „și n'am țărnia să mor singur, departe de tine, fără să „știți că veți cunoaște ultima mea cugetare. Amicul „meu Raintry m'ă făgădui că ți va aduce această „serisoare.

„Adio, scumpa mea, ascunde iubirea noastră, ce „nu trebuie să fie cunoscută de cât de noi, primește „aci ultima mea sărutare și gândește-te că ne vom „uni în vecinicie.

„Acela care te va iubi tot d'auna:

„*Viconte Raimond de Saintys*“.

Mai jos era o pată de sânge. Mă uitai la prietenul meu, îl văzu palid și tremurând: amendoi eram mișcați.

Marc iubise mult pe mătușă-sa, care fusese atât de bună pentru el și care cu povestirile sale îi înveselise copilăria și îi încântase spiritul. Remăind fată bătrână, cuvântarea ei păstrase tot d'auna o melancolie

neînțeleasă, a cărei cauză, el nu o cunoscuse nici odată.

Răsfoind cartea, o nouă foaie ieși dintre pagini și căzu pe așternutul japonez. Marc o ridică cu oare-care sfortare.

O desfăcu, era o pagină ruptă din memoriile mătușei Yolanda, pe când era de 21 de ani.

20 August, 1823.

„Acum opt zile am primit știrea nenorocită ce mi s'ndrobește viața. Raymond a murit. Abia astăzi m'am „coborât din pat ca să scriu aceste rânduri și să jur „iubitului meu vecinică credință. Nu'l voi uita nici „odată, și voi trăi pentru. . pentru a'l plânge.“

„*Yolanda*“.

Ultimele cuvinte abia se puteau citi și erau amestecate cu picături de lacrimi uscate.

Marc mă privi... eram foarte mișcați. Chipul alb și pudrat al mătușei Yolanda ne apăru tiner, strălucitor de frumusețe, cu o încrețitură pe frunte și cu mărgăritare curgând pe obraji ei. Disperarea sufletului său ne străpunse inima când ne gândiram la lungile ei veghieri dureroase; parfumul delicat al unui întreg trecut de lacrimi ne ameți mințile, eșind din acel moment, deschis din întâmplare.

Marc puse încet resturile la locul lor, împinse sertarul și, mușind înaintea aceluși sfinx adorabil dar îngrozitor, căzuram pe un divan, ferindu-ne privirile, căci amendoi.... plângeam.

Tradus de Nocturna.

REMUȘCARE

Trecând pe drum,—un cerșetor
Apropiindu-se de mine,
Cu glasul trist și rugător,
Imi zise:—«domnule, fă bine,
Și-ajută-mă că sunt bolnav;
Cerșesc fără să vreau, de silă;
Nu sunt ca alții un trândav,
Dar nu mai pot munci...Aibi milă!...
În schimbul unui ban ce ți cer,
Recunoștința'mi o să crească
Ca un copac până la cer
Și domnul o să ți răsplătească!»

In loc să fiu mișcat,—am fost
 Ca surd la vorbele-î deșarte :
 Mi se părea că pe de rost
 Le învățase din vre-o carte.
 S'apoi, de și aveam schimbăt,
 Intr'un moment de nepăsare,
 Am dat din cap și n'am mai stat
 Să'nîi scotocesc prin buzunare.
 Când m'am întors din drum,—murca.
 Copacul remușcăreî grele
 Cu rădăcinî adâncî creștea
 In fundul conștiinței mele.

Th. M. Stoenescu.

STROIE CORBEANUL

DE

ALEXANDRU LAZARESCUL

(LAERTIU)

(Urmare)

— Să grăbească a zice curând ce are de zis, căci nu pot să rămăi în cămașe.

Paolo și grădinarul se cunoșteau de mai nainte din alte împrejurări. După câte-va minute, tunică junelui fu readusă; petecul era pus la locul său; însă, cu toată îndemânarea Azpasiei, cusătura lăsa să se vadă de departe îndărătnica pornire a șopârlei lui Bârzoiu.

— Iată pentru evghenisa urmașă a unui vrednic părinte ca tine, zise Paolo, punând în palma grădinarului o mică monedă de aramă.

— Numai atât?

— Crezi tu că face mai mult sfoara cu care Aspasia ta mî-a însălat haina.

— Dar ea a lucrat pentru tine într'o zi mare ca cea de astăzi.

— Și apoi vrei să mă faci și păcatul de de a mă despoia? Gândește-te la sfântul Pantelimon de astăzi, care te-ar vindeca bucuros de boala furțișagului, când ai voi tu de bună seamă să părăsești această lume în care nu poți scăpa de ispite.

Grădinarul clipi din ochi într'un chip semnificativ și aruncă o privire uriașă lui Bârzoiu.

— Tatăl tău nu știu ce a fost, zise el cam în glumă; dar tu nu e îndoială că ai

născut din pântecile unei broasce pe marginea unui lac.

— Bine! mî-ai plătit cu un ban mincinos ca și tine; dar te iert. Spune'mi acum pe cine ai în casă?

— Niște prietenî.

— Sunt din București?

— Sunt veniți cu stăpânii lor.

— Greci său românî?

— Arnăuți.

— Vorbesc grecește?

— Puțin.

— Și mai puțin.

— Cum te înțelegi cu dênșii?

— Arnăuțește.

— Ce, știi tu limba aceasta?

— Ca un Albanes.

— Dracul să te ia împreună cu prietenii tăi.

— O să ne ia pe toți.

— Știu, de aceia voiam să petrec aci și acești prietenî ai tăi mă împiedecă.

— Anaxilas! se auzi o chemare la marginea grădinei.

— Gata stăpâne!

Era aga Panache, care venia să și împlinească însărcinarea de a vorbi arnăuților. Grădinarul se aruncă îndată în partea unde-l chema, cu toată iuțeala lungelor sale pulpe descărnate.

— Unde sunt oamenii? întrebă aga în limba grăcă, Aceștia se arătară respectuos înaintea lui Panache.

Aga era mascat până la ochi de împrejurimea de zid ce despărția grădina de curtea grădinarului. Cu toate aștea temându-se a nu fi recunoscut, scoase sangulia sa de mătase și o puse la gură. Aceasta îi schimbă vocea.

— Știți pentru ce sunteți trimiși? le zise el în glosa arnăuțească.

— Știm *despota*, răspunse cel mai nalt dintre toți, care se părea că este capul cetei.

— Aveți două lațuri?

— Avem numai unul: atât ni s-a zis să luăm.

cată, Anaxilas, care îmi este cel mai bun
amic și ca un părinte, mă-a spus că sunteți
amicii săi cei mai iubiți. Fînd-că tatăl meu
mi-a trimis astă-zî bani, l'am invitat pe el
și vă invit și pe d-voastră să mergem să
bem câte un vin proaspăt la moară.

Arnăuții priviră cu o surprindere ameste-
cată ce prepus pe junele italian, care le fă-
cea o invitațiune neașteptată.

— Nu este nebun, zise arnăuțește Anaxilas.

(Va urma).

ȚIGANUL LA IARMAROC

(Anecdotă Populară)

Intr'o vreme se'ntâmplase
Un țigan să aibă-o iapă,
Slăbănoagă, deșelată
In cât nu plătia o ciapă.

Și el, pentru ca să scape
D'un ast-fel de dobitoc,
Hotără ca să se ducă
Să o vînză 'n iarmaroc.

Ănsă ne știind cum trebuî
La vînzări să se tocmească
P'un român, cu el cumătru,
Il rugă să'l însoțească

Și cum va ști el mai bine
Pentru iapă să vorbească,
Făgăduindu-î ca prețul
Amendoî să-l împărțească.

Românul, vrînd să câștige,
Prinse voie bucuros
Și 'mpreună cu țiganul
O porni la târg pe jos.

Cum ajunseră acolo
Deteră de un flăcău
Căruia-î plăcuse iapa,
Dar dădu un preț cam rău.

Incepu atunci românul
Ca să laude el iapa.
Curgeau vorbele-î din gură
Cum pe gârlă curge apa:

— «Ia, flăcăule, iepșoara,
Zicea el, căci o să fie
Bună de pus la trăsură
Și de mers la călărie;

«E trăgace, sănătoasă
Și când o pornește 'n cale,
Iți spun drept, fără s'o laud,
Merge la deal ca la vale;

«Și apoi, pe lângă asta,
E pe cale de-a făta,
Cumpărând'o, 'ți spuî pe cinste
N'ai să te'nșeli dumneata.» —

Țiganul, care de-o parte
Sta în dos și asculta,
Auzind de la cumătru
Iapa că-î este-a făta,

'Naintă și cu iuțeală,
Iapa de dârlogi luând,
Zise: — «Dacă e să fete,
Las'o 'ncoace, n'o mai vînd!»

(Inși)

Adrian Millan.

VULTURUL

— după A. Rozier. —

*Un pui de vultur, din cuib sburând,
E prins în cursă: el luptă, scapă,
Sboară. — dar cade rănit, plăpând,
P'un cuib de păsări de lângă-o apă.*

*L'a lui vedere, puii tresaltă...
Îi spală rana și îl primesc
Cu ei să'mpartă cuibul frățesc:
— „Ia vezi, ce bine stăm lângă baltă!...”*

*„Nu dăm răchita pe-al tău stejar.
„Liniștea noastră mai mult ne place
„Și împreună, ne-avînd habar,
„Printre stușișuri sburăm în pace.*

*Trăiește-aicea cu noi de vreî“ —
Rănitul însă, plecând, le zise:
— „Sunt fiu de vultur și-am alte vise...
„Voi sunteți pacinici, dar porumbei!...”*

Th. M. Stoeneseu.

„Proprietate Literară“

Doritorii d'ași însuși colaborarea ori pro-
prietatea exclusivă de autor al unei drame
de valoare, originală și inedită, să se adre-
seze la această redacțiune, cu scrisori în-
chise, sub inițialele A. B. C.

Discrețiune garantată.

A. B. C.